

LUONNON SIENET RAAKA- AINEENA ELINTARVIKEKEHITYKSESSÄ

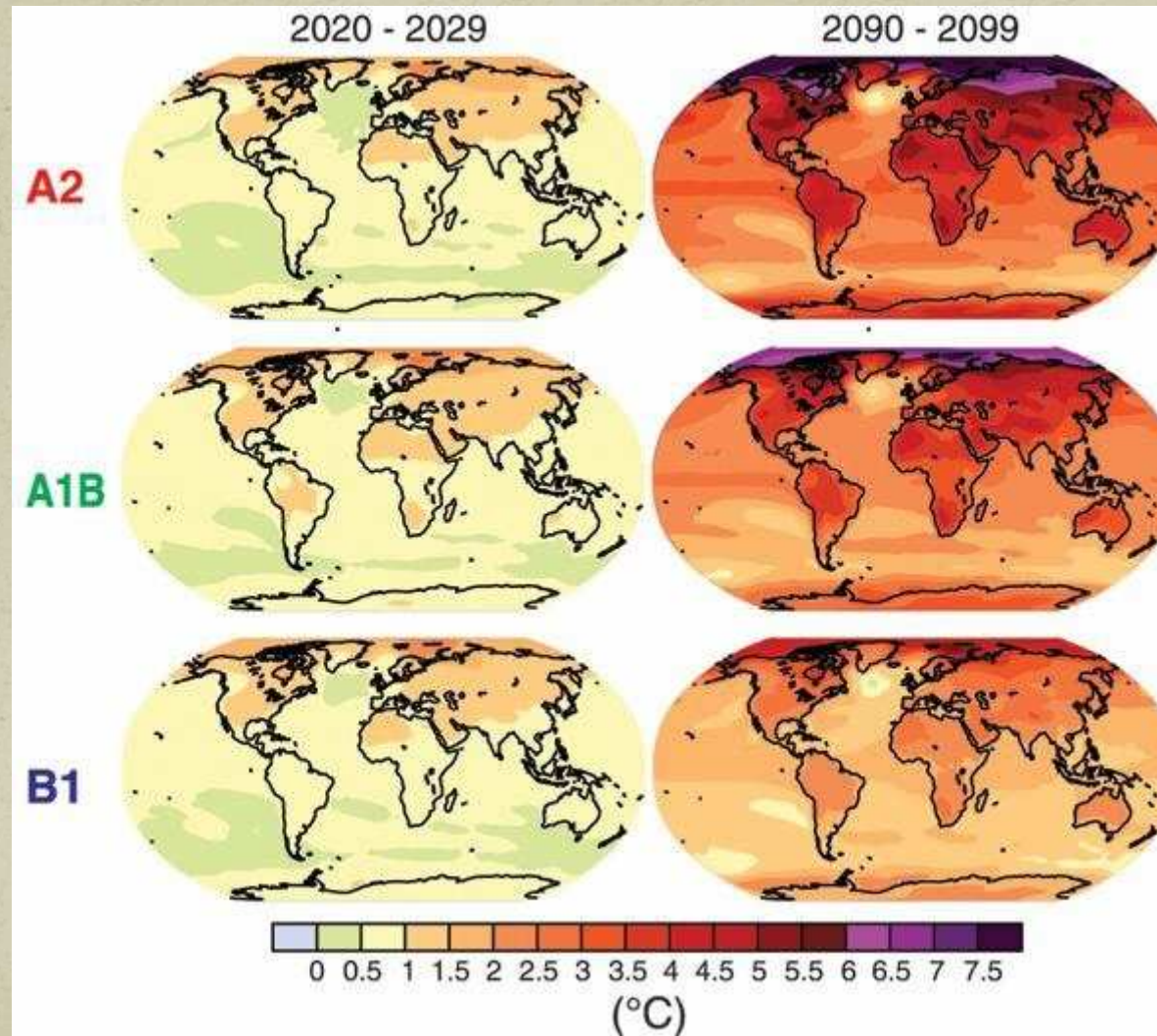
Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu

Biotalouden keskus

Hannu Mäkelä

ILMASTONMUUTOS

Lähde: Intergovernmental Panel on Climate Change (WMO & UNEP)

ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Lähde: FT Jari Valkonen, HY

SUOMESSA LÄMPENEMINEN JA SADANNAN
KASVU PAINOTTUVAT TALVIAIKAAN:

- ➔ KUIVAT KEVÄÄT, KOSTEAT JA LÄMPIMÄT TALVET
- ➔ KEINOKASTELUTARVE, UUDET KASVITAUDIT,
HYÖNTEISVIOITUS, UUDET VILJELYLAJIT

GLOBALISTI

VILJELYPINTA-ALAN SUPISTUMINEN

ILMASTOPAKOLAISUUS

SAMANAIKAINEN VÄESTÖNKASVU)

SÄHKÖN HINTA 1992-2005

ENERGIAMARKKINAVIRASTO

ERÄIDEN TYYPIKÄYTTÄJIEN SÄHKÖN VEROTTOMAN KOKONAISHINNAN KEHITYS VUODESTA 1992 LÄHTIEN

Keskihinnat (snt/kWh) sisältävät siirron ja sähköenergian osuudet, mutta hinnat eivät sisällä arvonlisä- ja valmiste(sähkö)veroja.

Päiväys	M1	M2	T1	T2	T3	T4					
1.1.1992	5,63	4,58	4,82	..	4,07	3,99					
1.1.1994	5,90	4,76	4,98	..	4,05	3,95					
1.1.1996	6,50	5,16	5,35	..	4,32	4,21					
1.1.1998	6,47	5,14	5,29	..	4,21	4,14					
1.1.2000	5,80	4,68	4,78	4,57	3,78	3,71					
1.1.2002	6,06	4,90	4,99	4,74	4,05	3,96					
1.1.2004	6,99	5,74	6,22	6,13	5,45	5,37					
1.1.2005	6,82	5,56	6,08	6,01	5,36	5,28					
M1	Maatilatalous, ei sähkölämmitystä, pääsulake 3x35 A, sähkön käyttö 10 000 kWh/vuosi										
M2	Maatilatalous, karjatalous, huonekoht.sähkölämmitys, pääsulake 3x35 A, sähkön käyttö 35 000 kWh/v.										
T1	Pienteollisuus, sähkön käyttö 150 000 kWh/vuosi, tehontarve 75 kW										
T2	Pienteollisuus, sähkön käyttö 600 000 kWh/vuosi, tehontarve 200 kW										
T3	Keskisuuri teollisuus, sähkön käyttö 2 000 000 kWh/vuosi, tehontarve 500 kW										
T4	Keskisuuri teollisuus, sähkön käyttö 10 000 000 kWh/vuosi, tehontarve 2 500 kW										
<i>Lähde: Sähköenergialiitto ry (1.4.1997 saakka), Sähkömarkkinakeskus (1.9.1997-1.7.2000) ja Energiamarkkinavirasto (1.8.2000 alkaen)</i>											

ÖLJYN HINTAKEHITYS 1996-2008

TUOTTAJAHINNAN KEHITYS

MAATALOUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI 1996-2008

1996	-0,8
1997	0,4
1998	0,1
1999	-1,4
2000	-0,7
2001	2,5
2002	0
2003	-1,1
2004	0,6
2005	-2,8
2006	2,1
2007	10,4
2008	11,1

Lähde: Maatalouden Tilastokeskus TIKE

ELINTARVIKKEIDEN INDEKSOITU HINTAKEHITYS 1994-2008

- Yleiset kuluttajahinnat 100 – 125
- Elintarvikkeiden kuluttajahinnat 100 – 115
- Elintarvikkeiden valmistajahinnat 100 – 105

Lähde: Elintarviketeollisuusliitto Ry

KULUTTAJAT

- **HINTATIETOISUUS**
 - 2006 35 % TIESI KULUTTAMIENSA ELINTARVIKKEIDEN HINNAT, NYT 46%
- **INNOVATIIVISET UUDET TUOTTEET
KIINNOSTAVAT N. 20 % KULUTTAJISTA**
- **TÄMÄ SEGMENTTI LUO KUITENKIN TULEVAT
TRENDIT**

INNOVATIIVINEN KULUTTAJA

Lähde: TNS 2009

1. AITOUS JA ALKUPERÄISYYS TÄRKEITÄ
2. TIETOISET JA SITOUTUNEET VALINNAT
3. YKSILLÖLLISYYS
4. SOSIAALINEN VASTUULLISUUS

ELI TULEVAISUUDEN TUOTTEIDEN ARVELLAAN OLEVAN

- KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN MUKAAN TUOTETTUJA
 - JÄLJITETTÄVIÄ
 - TERVEELLISIÄ
 - LUONNONMUKAISIA
 - LAADULLISESTI KORKEATASOISIA
- EU:n valmisteilla olevat ”Kuluttajainformaatioasetus” ja ”Ravitsemus- ja terveystuotteasetus” tukevat trendiä

SIENET

TIETEENTUNTEMIA LAJEJA n. 80 000,
POHJOISMAISSA RUNSAS 8 000

ESTIMOITU LAJIMÄÄRÄ MAAPALLOLLA n. 1 000
000 - 2 000 000 KPL

”POIMITTAVIA” MAKROSIENIÄ (Ascomycota,
Basidiomycota) n. 20 000 LAJIA

SIENTEN RAVITSEMUKSELLINEN LAATU

- **VÄHÄN ENERGIAA**
 - **LASKENNALLINEN/ Agaricus 55 kJ/ 100 g tuore sientä**
- **ENERGIASTA** **20 % RASVOISTA**
 66 % PROTEIINEISTA
 9 % HIILIHYDRAATEISTA
- **KUIVATUISSA SIENISSÄ KUITUJA LAJISTA**
RIIPPUEN 40 – 70 %/ KP
- **Elintarviketta mahdollista markkinoida kuidun lähteenä,**
kun pitoisuus > 3 g/ 100 g tuorepainosta

D-VITAMIINI

- **ihminen valmistaa itse kolekalsiferolia (D₃) auringonvalon avulla, pohjoisilla leveyksillä puute vaarana talvikaudella**
- **kalsium- ja fosfaattiainevaihdunta**
 - luuston kehitys
 - osteoporoosi
 - ihon immunologinen aktiivisuus
- **eläinkunnan tuotteiden ohella sienet ainoa valmiin D- vitamiinin lähde**
- **auringon valo/ UV-B**

D-VITAMIINI

	D-VITAMIINIEKV. ($\mu\text{g}/$ 100 g/ tuorepaino)	Tarpeen (5 $\mu\text{g}/$ vrk) tydyttämiseksi nautittava
KALA D3	13	39
LUONNON SIENET D2	2,9 – 29,8	17 - 172
HERKKUSIENI D2	< 0,02	> 25 000
KANTARELLI D2	12,8	39

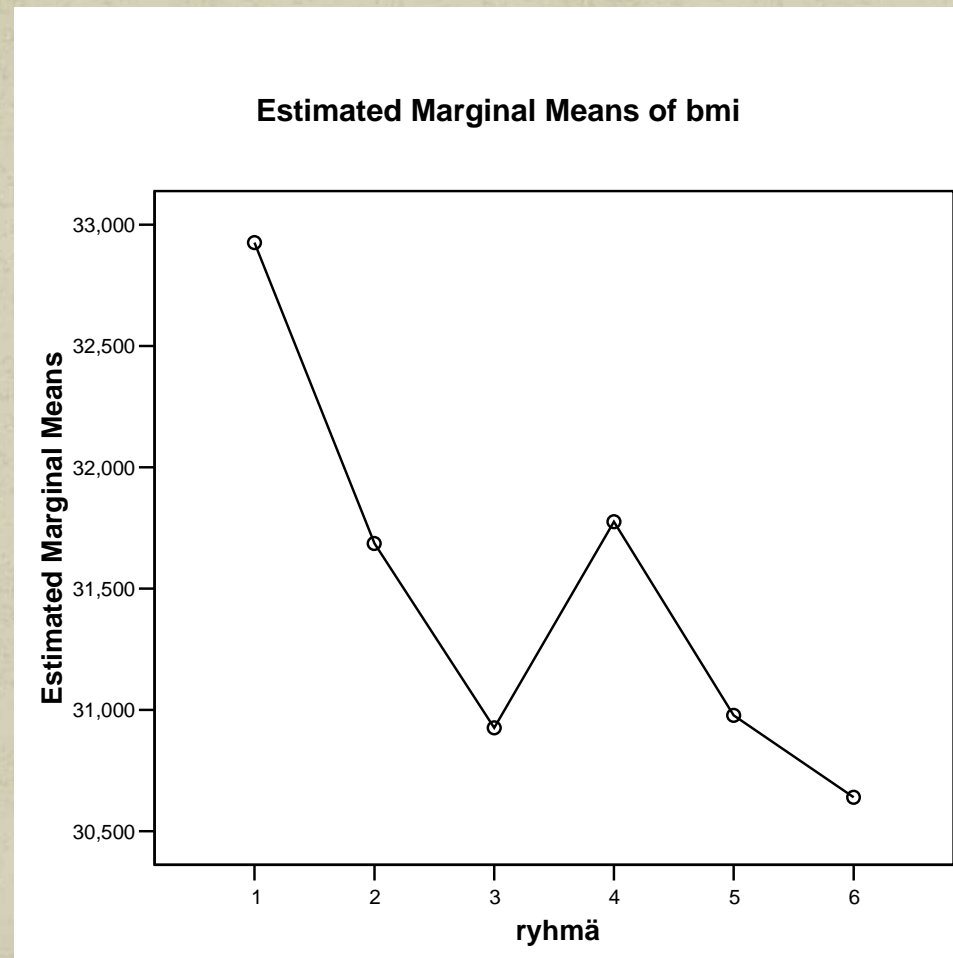
KUIDUT

- **ESIM. SIITAKESSA β -GLUKAANIA n. 18 %
KUIVAPAINOSTA, KAURASSA 4 – 11 %**
- **Nopeutunut ruokasulan kulku elimistössä**
 - ruuan sisältämien haitallisten aineiden lyhentynyt vaikutusaika
- **Rasvojen sitoutuminen kuituvirtaan**
- **Lyhytketjuisten rasvahappojen syntyminen**
 - mm. *Lactobacillus*- ja *Bifidobacterium*- suvut
 - voi-, etikka- ja propionihappo
 - suoliston limakalvojen ravintoyhdisteitä
 - suoliston happamuuden säätö

SIENET JA KANSANTAUDIT

- **SYDÄN- JA VERISUUNITAUDIT, TYYPIN II DIABETES, ELINTASORIIPPUVAT SYÖVÄT JA OSTEOPOROOSI LISÄÄNTYVÄT LÄNSIMAISISSA VOIMAKKAASTI**
- **Siitake, osterivinokas ja koppelokäppä (korkea kuitupitoisuus) → LIALLISESTA ENERGIAN SAANNISTA JOHTUVIEN TILOJEN RISKI LASKEE**
- **LUONNONSIENTEN ERGOKALSIFEROLI (D2) JA OSTEOPOROOSI**
- **Statiiniyhdisteet alentavat kolesterolisynteesin alkupään entsyymiaktiivisuuksia (HMG-CoA)/ osterivinokas**
- **Siitaken eritadeniini**
 - estää ravinnon sisältämää kolesterolia imeytymästä
 - lisää verenkierrossa olevan kolesterolin takaisinottoa maksaan
 - vähentää fosfatidyylikoliinin ja -etanolamiinin suhdetta

ESIMERKKI: SIENET JA PAINOINDEKSI

TILANNE JA MAHDOLLISUUDET

- MAATALOUDEN RAKENNEMUUTOS
- ELINTARVIKESSEKTORIN KANNATTAVUUS
- KULUTTAJATRENDIT
- LAINSÄÄDÄNTÖ

SIENTEN LAATU JA POTENTIAALI

TULEVAISUUS?

KIITOS!

LISÄTIEDOT (31.12.2009 saakka):

Hannu Mäkelä

Sähköposti: hannu.makela@pkamk.fi

GSM: 050-523 4354